

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Žákův identifikační štítek

PEČLIVĚ NALEPTE!

ČESKÝ JAZYK

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2025./2026.

JAZYK A LITERATURA

CES.29.CE.R.K1.32

65112

Jak označit odpovědi v seznamu odpovědí:

A ☒ B ☐ C ☐

Jak opravit chyby v seznamu odpovědí:

A ☐ B ☐ C ☒ C IK

Oprava chybného zápisu Parafa (zkrácený podpis)

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ČESKÝ JAZYK
Jazyk a literatura

1 2 3 4 5 7 8 9 0
Žákův identifikační štítek
PEČLIVĚ NALEPTE!

C
E
S
1

List na odpovědi

D-S029

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	26. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	27. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	28. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	29. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	30. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	31. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	32. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	33. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	34. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	35. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
11. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	36. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
12. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	37. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
13. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	38. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
14. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	39. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
15. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	40. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
16. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	41. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
17. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	42. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
18. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	43. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
19. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	44. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
20. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	45. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
21. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	46. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
22. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	47. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
23. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	48. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
24. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	49. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐
25. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐	50. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Značka hodnotitele: _____

CES.29.CE.R.L1.01

65113

NEKOPÍROVAT – TISKOPIS
ČTE ELEKTRONICKÁ ČTEČKA

NEPIŠTE PŘES
POLE NA ODPOVĚDI

Označujte takto: **X**

CES1

VŠEOBECNÉ POKYNY

Pozorně si přečtěte všechny pokyny a postupujte podle nich.

Neobracejte stránku a neřešte úlohy, dokud vám to nedovolí vedoucí, který má službu.

Zkouška trvá **90** minut.

Před každou skupinou úloh je návod k řešení. Pozorně si ho přečtěte.

Můžete psát na stránky této testovací knížky, ale **odpovědi musíte označit X na seznam odpovědí**.

Na 2. stránce této testovací knížky najdete způsob, jak opravit chyby. Při opravě chyb je nutné se podepsat paraťou (jenom zkrácený podpis a ne celé jméno a příjmení). Používejte pouze propisovací tužku s modrou nebo černou náplní.

Když vyřešíte úlohy, zkontrolujte odpovědi.

Zkontrolujte, jestli máte nalepené identifikační štítky na všechny zkušební materiály.

Přejeme vám hodně úspěchů!

Tato zkušební knížka má 30 stránek, z toho 4 stránky prázdné.

I. text

Přečtěte si pozorně následující text a odpovězte na otázky 1 – 10.

Jan Drda: *Vyšší princip (Němá barikáda)*

V neohrabaných, špatně žehlených šatech venkovského střihu, obličej zpolíčkováný obrovskými jizvami po černých neštovicích, s aktovkou věčně ztěžklou klasiky, z nichž citovával dlouhé odstavce opojen krásou textu a zapomínaje na svůj krákoravý hlas, byl pro své septimány figurkou krajně komickou. A třebaže pro svůj zevnějšek sváděl k přezdívkám tak mnohým a trefným, i na této škole jej pokřtili tak jako na všech předešlých, jimiž za dvacet let své učitelské činnosti prošel.

„Vyšší princip“ říkali mu hned třetího dne, jakmile prožili pár čtvrthodinek jeho nadšených výkladů v hodinách latiny a řečtiny, a tento přídomek za krátký čas docela překryl jeho občanské jméno.

„Vyšší princip... ehm... mravnosti, jež si musíte osvojit, studenti, vám prostě nedovolí počínání tak směšně podlé, jako jest opisování od sousedů,“ pravil toho dne nad modrofialovými sešity latinských kompozic. Tak soustředěně promýšlel v posledních dnech jednotlivé věty úkolu, jímž chtěl v této septimě uzavřít celoroční práci, že ostatní svět, třeba pln strašných událostí, míjel bez povšimnutí jeho sluch i jeho ducha. Leč právě když zvedal kostnatý, inkoustem věčně potřísněný ukazovák, se starodávnou důstojností ohlašuje, že bude diktovati první větu, enuntiationem primam, ozvalo se nervózní zaklepání a úzkou škvírou dveří chvatně přivíraných vešel ředitel ústavu. Dusil se nějakým strašným přetlakem, zhroutil se zády na dveře, jako když přemáhá mrtvičnatý záchvat, a mdlým mávnutím ruky naznačil žákům, aby zůstali sedět.

„Ó Sparťané, já spěchám od Thermopyl!“ zašeptal septimán Ryšánek svému sousedu Moučkovi, snaže se vtipem potlačit vnitřní vzrušení, které ho v tu chvíli rozrazilo. Ale Moučka, bledý, znervóznělý náhlou předtuchou, docela přeslechl kamarádovu průpovídku.

Bezúčelně namočil pero a stejně nesmyslně je položil nad horní okraj sešitu. Násadka se začala kutálet po čisté stránce, třísníc ji při každé obrátce mokvavou černou stopou.

„Havelka... Moučka... Ryšánek – pojďte se mnou,“ ozval se ředitelův hlas, vysílený vzrušením. Kolega Vyšší princip, jehož zdvižený prst, připravený k diktandu, ustrnul při tomto překvapení v nepřírozené poloze, se důrazně ohradil:

„Pane řediteli, chystáme se právě k latinské kompozici... a tu z vyššího principu... nepřítomnost právě těchto žáků...“

Tři septimáni zmateně vstali, chrastíce učením. Rozhlíželi se po kamarádech, jako by hledali znamení svého příštího osudu, a všem stejně tanula na mysli ostrá vzpomínka na včerejší pošetilou debatu na plovárně.

Ryšánek, neúnavný hovorka třídy, utrousil tichou poznámku:

„Tak zas jedna kóna v suchu!“

Řediteli bylo nesnesitelné prodlévat dál ve třídě. Rychle vyšel na chodbu. Ale kolega Vyšší princip, rozrušen představou, že právě tři z velmi dobrých žáků, na jejichž latinské formulace byl s dětskou žízňivostí zvědav, budou nepřítomni, rozběhl se za ním, zjitřeně gestikuluje.

V této vteřině pohlédli septimáni Havelka, Moučka a Ryšánek, přistupující už ke dveřím, svému osudu naplno do tváře. Průhledem dveří bylo vidět, jak proti velkému světlému oknu chodby stojí tři muži v kožených šedozelených kabátech. Moučka se ohlédl do třídy, celou ji objal úpěnlivými očima, jako by nepřipraven prosil o náповěď na strašnou otázku. Na čele mu vyrazily zřetelné krupičky potu. Franta Havelka, jenž sedával v první lavici, se ještě jednou rozběhl k svému místu, vyděšeným, zrovna nepřičetným pohybem zašoupl víčko kalamáře, a zas se vrátil k Ryšánkovi, který už sahal na kliku. Bez ohlednutí. Bez rozloučení.

Když za nimi zaklaply dveře, všem zbývajícím septimánům přejel po zádech mrazivý dráp hrůzy. Neboť byl červen 1942.

Kolega Vyšší princip se vrátil do třídy za pět minut. Nohy se pod ním chvěly, že sotva došel ke katedře. Zhroutil se na židli, sevřel své obrovské vypouklé čelo kostnatými prsty, a dočista přejinačeným, dětsky naříkavým hlasem tiše bědoval:

„Neslýchané... Neslýchané!“

Pak se přece jenom vzmužil, a pohlédnuv do očí své třídy, zkamenělé zlou předtuchou, chraplavě koktal:

„Vaši... vaši... spolužáci... byli zatčeni... Jaké absurdní... nedorozumění... moji... moji žáci...“

O sedmé večer pouliční rozhlas, jenž rozkřikoval jména těch, kdo byli toho dne zastřeleni pro schvalování atentátu, vyslovil hroznou jistotu: František Havelka, Karel Moučka, Vlastimil Ryšánek.

Úlohy s výběrem z více odpovědí

V následujících úlohách je správná jen **jedna** z odpovědí.
Správnou odpověď musíte označit znakem X na listu na odpovědi.
Správná odpověď přináší jeden bod.

1. Komu v textu přezdívali *Vyšší princip*?

- A. profesorovi
- B. řediteli
- C. sousedovi
- D. studentovi

(1 bod)

2. Kdo je *neúnavný hovorka třídy*?

- A. Havelka
- B. Moučka
- C. Ryšánek
- D. někdo jiný

(1 bod)

3. Kdy se odehrává děj?

- A. červen 1942
- B. červenec 1942
- C. srpen 1942
- D. září 1942

(1 bod)

4. Jak zní správný tvar spojení *úpěnlivé oči* v 7. pádě čísla množného?

- A. úpěnlivé oči
- B. úpěnlivými očima
- C. úpěnlivým očím
- D. úpěnlivýma očima

(1 bod)

5. Který slovní druh je slovo *absurdní*?

- A. částice
- B. příslovce
- C. přídavné jméno
- D. zájmeno

(1 bod)

6. Do jakého literárního žánru patří text *Vyšší princip*?

- A. bajka
- B. pověst
- C. povídka
- D. román

(1 bod)

7. Jaký umělecký prostředek je *rozhlás, jenž rozkřikoval jména*?

- A. gradace
- B. hyperbola
- C. metonymie
- D. personifikace

(1 bod)

8. Co je hlavním tématem díla *Němá barikáda* Jana Drdy?

- A. dějiny Československa
- B. okupace Československa
- C. umění Československa
- D. zánik Československa

(1 bod)

9. Čí tvorbou byl ovlivněn Jan Drda?

- A. tvorbou Karla Čapka
- B. tvorbou Jaroslava Haška
- C. tvorbou Bohumila Hrabala
- D. tvorbou Josefa Škvoreckého

(1 bod)

10. Které drama napsal Jan Drda?

- A. *Haprdáns neboli Hamlet princ dánský*
- B. *Hrátky s čertem*
- C. *Maryša*
- D. *Zahradní slavnost*

(1 bod)

II. text

Přečtěte si pozorně následující text a odpovězte na otázky 11 – 20.

Karel Hynek Mácha: *Máj*

III.

Nad temné hory různý den
vyvstav májový budí dol,
nad lesy ještě kol a kol –
lehká co mlha – bloudí sen.
Modravé páry z lesů temných
v růžové nebe vstupají,
i nad jezerem barev jemných
modré se mlhy houpají;
a v břehu jeho – v stínu hory –
i širým dolem – dál a dál –
za lesy – všude bílé dvory
se skvějí; až – co mocný král,
ohromný jako noci stín
v růžový strmě nebes klín –
nejzáž vrchů nejvyšší stál.

Ledvaže však nad modré temno hor
brunátné slunce rudě zasvitnulo,
tu náhle ze sna všecko procitnulo,
a vesel plesá vešken živý tvor.
V jezeru zeleném bílý je ptáků sbor,
a lehkých člunků běh i rychlé veslování
modravé stíny vln v rudé pruhy rozhání.
Na břehu jezera borový šumí háj,
z něj drozdů slavný žalm i jiných ptáků zpěv
mísí se u hlasy dolem bloudících děv;
veškeren živý tvor mladistvý slaví máj.

A větru ranního – co zpěvu – líbé vání
tam v dolu zeleném roznáší bílý květ,
tam řídí nad lesy divokých husí let,
tam zase po horách mladistvé stromky sklání. –
Leč výjev jediný tu krásu jitra zkalí.

Kde v širé jezero uzounký ostrov sahá,
z nějž města malého i bílé věže stín
hlubokoť stopený v zelený vody klín,
náramný křik a hřmot mladým se jitem vzmahá,
a valný zástup se z bran mala města valí.
Zdaleka spěchá lid – vždy větší zástup ten –
vždy větší – větší jest – vždy roste tento pluk;
nesmírné množství již. – Vždy větší jeho hluk.
Nešťastný zločinec má býti vyveden.

Ted' z mala města bran vojenský pluk vychází,
povolným krokem on zločince doprovází,
jenž v středu jeho jde jak jindy ozdoben.
Utichl množství hluk – leč znovu počne zas,
a mnohý v hluku tom vynikne silný hlas:
„To on, to on! Ty péra, kvítí,
klobouk, oko, jenž pod ním svítí!
Ten jeho plášť, to on, to on! To strašnýť lesů pán!“...

Úlohy s výběrem z více odpovědí

V následujících úlohách je správná jen **jedna** z odpovědí.
Správnou odpověď musíte označit znakem X na listu na odpovědi.
Správná odpověď přináší jeden bod.

11. V přečteném úryvku jaké barvy jsou *mlhy, které se houpají*?

- A. bílé
- B. modravé
- C. modré
- D. růžové

(1 bod)

12. V přečteném úryvku se autor zmiňuje o jakém sboru v jezeru?

- A. sbor ptáků
- B. sbor pulců
- C. sbor ryb
- D. sbor žab

(1 bod)

13. V básni *Máj*, kdo *povolným krokem zločince doprovází*?

- A. vojenský kluk
- B. vojenský pluk
- C. vojenský prapor
- D. výsadkový pluk

(1 bod)

14. Podle jakého vzoru skloňujeme podstatné jméno *háj*?

- A. hrad
- B. muž
- C. pán
- D. stroj

(1 bod)

15. Které slovo je antonymem přídavného jména *náramný*?

- A. drobný
- B. obrovský
- C. ohromný
- D. převeliký

(1 bod)

16. Do jakého literárního žánru patří dílo *Máj*?

- A. balada
- B. elegie
- C. poema
- D. romance

(1 bod)

17. Jaký jazykový prostředek je využit ve verši *ohromný jako noci stín*?

- A. přirovnání
- B. metafora
- C. personifikace
- D. synekdocha

(1 bod)

18. Ke kterému literárnímu směru patří dílo *Máj*?

- A. klasicismus
- B. poetismus
- C. realismus
- D. romantismus

(1 bod)

19. Čím byl Karel Hynek Mácha?

- A. básníkem
- B. dramatikem
- C. novinářem
- D. učitelem

(1 bod)

20. Které dílo **nenapsal** Karel Hynek Mácha?

- A. *Cikáni*
- B. *Marinka*
- C. *Písně národní v Čechách*
- D. *Pout' krkonošská*

(1 bod)

III. text

Přečtěte si pozorně následující text a odpovězte na otázky 21 – 30.

Karel Čapek: *R.U.R.*

Zprava vklouzne Robotka Helena.

HELENA: Prime! Pojd' sem honem!

PRIMUS *vejde*: Co chceš?

HELENA: Podívej se, co tu má trubiček! Co s tím dělá?

PRIMUS: Pokusy. Nesahej na to.

HELENA *dívá se do mikroskopu*: Koukni jen, co tu je vidět!

PRIMUS: To je mikroskop. Ukaž!

HELENA: Nesahej na mne! *Porazí zkumavku*. Ach, teď jsem to vylila!

PRIMUS: Cos to udělala!

HELENA: To se utře.

PRIMUS: Zkazila jsi mu pokusy!

HELENA: Jdi, to je jedno. Ale to je tvá vina. Neměls ke mně chodit.

PRIMUS: Nemuselas mne volat.

HELENA: Nemusels chodit, když jsem tě volala. Jen se podívej,

Prime, co tady má pán napsáno!

PRIMUS: Na to se nesmíš dívat, Heleno. To je tajemství.

HELENA: Jaké tajemství?

PRIMUS: Tajemství života.

HELENA: To je hrozně zajímavé. Samé číslice. Co to je?

PRIMUS: To jsou vzorce.

HELENA: Nerozumím. *Jde k oknu*. Ne, Prime, podívej se!

PRIMUS: Co?

HELENA: Slunce vychází!

PRIMUS: Počkej, já hned – *Prohlíží knihu*. Heleno, tohle je ta největší věc na světě.

HELENA: Tak pojd' sem!

PRIMUS: Hned, hned –

HELENA: Ale Prime, nech toho protivného tajemství života! Co ti je po nějakém tajemství?

Pojd' se podívat, honem!

PRIMUS *jde za ní k oknu*: Co chceš?

HELENA: Slyšíš? Ptáci zpívají. Ach Prime, já bych chtěla být ptákem!

PRIMUS: Čím?

HELENA: Já nevím, Prime. Mně je tak divně, já nevím, co to je: jsem jako pošetilá, ztratila jsem

hlavu, bolí mě tělo, srdce, všechno bolí – A co se ti mně stalo, ach to ti neřeknu! Prime, já musím
myslím umřít!

PRIMUS: Není ti někdy, řekni, Heleno, jako by bylo lépe umřít? Víš, snad jenom spíme.

Včera ve spaní jsem zas mluvil s tebou.

HELENA: Ve spaní?

PRIMUS: Ve spaní. Mluvili jsme nějakým cizím nebo novým jazykem, protože si ani slovo nepamatuju.

HELENA: O čem?

PRIMUS: To nikdo neví. Já sám jsem tomu nerozuměl, a přece vím, že jsem nikdy nemluvil nic krásnějšího. Jak to bylo a kde, nevím. Když jsem se tě dotkl, mohl jsem umřít. I místo bylo jiné než všechno, co kdo na světě viděl.

HELENA: Já jsem ti našla místo, Prime, to se podivíš. Bydleli tam lidé, ale teď to zarostlo a jakživ tam nikdo nepřijde. Jakživ nikdo jenom já.

PRIMUS: Co tam je?

HELENA: Nic, domek a zahrada. A dva psi. Kdybys viděl, jak mně lížou ruce, a jejich štěňata, ach Prime, nic snad není krásnějšího! Vezmeš je na klín a chováš, a pak už nemyslíš na nic a nestaráš se o nic, až slunce zapadne; když potom vstaneš, je ti, jako bys udělal stokrát víc než mnoho práce. Ne, jistě, já nejsem k ničemu; každý říká, že nejsem k žádné práci. Já nevím, jaká jsem.

PRIMUS: Jsi krásná.

(...)

Úlohy s výběrem z více odpovědí

V následujících úlohách je správná jen **jedna** z odpovědí.
Správnou odpověď musíte označit znakem X na listu na odpovědi.
Správná odpověď přináší jeden bod.

21. V přečteném úryvku, na co se Helena nesmí dívat?

- A. na kouzlo
- B. na okna
- C. na napsáno
- D. na tajemství

(1 bod)

22. Ve které části dne se odehrává příběh?

- A. dopoledne
- B. odpoledne
- C. za svítání
- D. večer

(1 bod)

23. Kde Primus mluvil s Helenou cizím nebo novým jazykem?

- A. v domku
- B. v laboratoři
- C. v myšlenkách
- D. ve spaní

(1 bod)

24. Které slovo je antonymem přídavného jména *pošetilý*?

- A. bláznivý
- B. bláhový
- C. moudrý
- D. nesmyslný

(1 bod)

25. Které slovo je synonymem slovesa *ztratit*?

- A. najít
- B. nalézt
- C. prodělat
- D. získat

(1 bod)

26. Jaké prvky využívá spisovatel Karel Čapek v textu *R.U.R.*?

- A. fantastické
- B. historické
- C. humoristické
- D. tragické

(1 bod)

27. Jakým literárním žánrem je text *R.U.R.*?

- A. absurdní drama
- B. fraška
- C. tragédie
- D. utopické drama

(1 bod)

28. Kdy Karel Čapek napsal dílo *R.U.R.*?

- A. v druhé polovině 19. století
- B. na přelomu 19. a 20. století
- C. v letech 1918 – 1945
- D. v letech 1945 – 1968

(1 bod)

29. Které dílo **nenapsal** Karel Čapek?

- A. *Boží muka*
- B. *Povídky z jedné a druhé kapsy*
- C. *Povídky malostranské*
- D. *Věc Makropulos*

(1 bod)

30. Které slovo používané dodnes dali bratři Čapkové světu?

- A. dolar
- B. polka
- C. pistole
- D. robot

(1 bod)

IV. text

Přečtěte si pozorně následující text a odpovězte na otázky 31 – 40.

Jakub Kučera: Nejoriginálnější český malíř Josef Lada. S jedním okem dokázal zázraky

Malíř Josef Lada je v českém uměleckém rybníčku absolutní unikát. Uznávaný umělec dokázal zachytit všechny důležité prvky lidové kultury, ale také obyčejného života a zvyků.

Stal se kronikářem, vypravěčem a pohádkářem. Takové Vánoce bez Josefa Lady si prostě nelze představit...

Bezesporu se i dnes najde mnoho domácností, kde jedna z vánočních výzdob nese podpis Josefa Lady. Ať je to adventní kalendář, obyčejný listový kalendář, plakátek, krabička na sušenky, nebo pověšený obrázek na zdi.

Josef Lada je jedním z nejpopulárnějších umělců moderních dějin a překvapivě si získal i uznání největších jmen svého oboru. S jakou vzácnou poruchou se musel potýkat a kdo ze světových malířů nešetřil chválou?

Říct o Josefu Ladovi, že je jen malířem, by byl velký omyl. K volné tvorbě obrazů je nutné připojit obrovský počet ilustrací a pohádek. Mnoho z dnes již lidových příběhů na „dobrou noc“ sám napsal. Ne nadarmo se mohl pyšnit titulem národní umělec. Přesně tedy: Josef Lada, malíř, ilustrátor, scénograf a spisovatel.

Poraněné oko

Svůj osobitý styl Josef Lada získal díky nehodě. Syn hrusického ševce jako půlroční dítě upadl na ševcovský nůž a nešťastně si poranil oko. V tu chvíli nemohl nikdo tušit, že tato malá epizoda bude v budoucí profesi Josefa Lady hrát zcela zásadní roli. Oční vada způsobila, že mu chybělo prostorové vidění. Jako samouk tedy rozvinul svůj dvojrozměrný osobitý styl se silnou linkou a zaoblenými tvary. Na světě není nikdo, kdo by se stylu českého umělce alespoň trochu podobal.

Jméno Josef Lada nese asteroid 17625 (1996 AY1) který 14. ledna 1996 objevili P. Pravec a L. Šarounová ve hvězdárně Ondřejov.

Hrusice, domov můj

Nespočet námětů na obrazech Josefa Lady vychází z jeho rodných Hrusic. Malá obec ve Středočeském kraji na svého nejslavnějšího rodáka nezapomněla. Když navštívíte hospodu U Sejků, nelze si nevšimnout hlubokých stop, které zde zanechal. Když procházíte kopcovitou krajinou kolem vesnice Hrusice, možná se vám letmo vybaví nějaký ten obraz dožínky, zabíjačky, ponocný v letní noci nebo sáňkujících dětí.

Básník a nositel Nobelovy ceny Jaroslav Seifert doprovodil svými verši kresby Josefa Lady v knize „Chlapec a hvězdy“, která byla poprvé vydána v roce 1956.

Pohádky

Josef Lada, to je hlavně dlouhý seznam dnes už zlidovělých pohádkových postav. Kocour Mikeš, vodník nebo chytrá kmotra liška jsou postavičky, které sám do svých pohádek napsal a následně ilustroval. Krom toho vizuálně oživil dobrého vojáka Švejka, kterého si dnes lze jen těžko v paměti vybavit bez ilustrace Josefa Lady. Dílo vizuální by ale nemělo ani trošku zastínit jeho literární tvorbu. Desítky pohádek z jeho pera dnes najdeme v našich knihovnách.

Světový unikát

Lehce zapamatovatelný styl Josefa Lady si získal zásadní místo v české kultuře jak umělecké, tak i lidové. Díky svým všedním námětům a známým pohádkám je čitelný napříč několika generacemi. Za svůj život nakreslil přibližně 15 000 ilustrací a 550 obrazů.

Zdroj: Česká televize, [hrusicemuzeumbrandys.cz](https://www.ctidoma.cz/historie/nejoriginalnejsi-cesky-malir-josef-lada-s-jednim-okem-dokazal-zazraky-67816)

<https://www.ctidoma.cz/historie/nejoriginalnejsi-cesky-malir-josef-lada-s-jednim-okem-dokazal-zazraky-67816>

Úlohy s výběrem z více odpovědí

V následujících úlohách je správná jen **jedna** z odpovědí.
Správnou odpověď musíte označit znakem X na listu na odpovědi.
Správná odpověď přináší jeden bod.

31. Který svátek si podle textu bez Josefa Lada nelze představit?

- A. Dožínky
- B. Nový rok
- C. Vánoce
- D. Velikonoce

(1 bod)

32. S jakým titulem se mohl pyšnit Josef Lada?

- A. nositel Nobelovy ceny
- B. nositel Oscara
- C. národní hrdina
- D. národní umělec

(1 bod)

33. Díky čemu Josef Lada získal svůj osobitý styl?

- A. díky nehodě
- B. díky rodičům
- C. díky víře
- D. díky vzdělávání

(1 bod)

34. Která z uvedených postav **nepatří** do pohádek, kterou Josef Lada napsal a ilustroval?

- A. Chytrá kmotra liška
- B. Kocour Mikeš
- C. Vodník
- D. Voják Švejk

(1 bod)

35. Kdo doprovodil svými verši kresby Josefa Lady v knize *Chlapec a hvězdy*?

- A. Jaroslav Seifert
- B. Jiří Wolker
- C. Josef Hora
- D. Vítězslav Nezval

(1 bod)

36. Ve které osobě, čísle a čase je sloveso ve větě *které sám do svých pohádek napsal*?

- A. 1. osoba čísla jednotného v přítomném čase
- B. 1. osoba čísla množného v minulém čase
- C. 3. osoba čísla jednotného v minulém čase
- D. 3. osoba čísla množného v přítomném čase

(1 bod)

37. Které slovo je antonymem podstatného jména *zázrak*?

- A. div
- B. fenomén
- C. kouzlo
- D. samozřejmost

(1 bod)

38. Které slovo je synonymem slovesa *získat*?

- A. prodělat
- B. prohrát
- C. vyhrát
- D. ztratit

(1 bod)

39. Který slovní druh je slovo *ponocný*?

- A. podstatné jméno
- B. přídavné jméno
- C. předložka
- D. spojka

(1 bod)

40. V kterém pádě, čísle a rodě je podstatné jméno ve spojení *v zlidovělých pohádkových postav*?

- A.** v 1. pádě čísla jednotného ženského
- B.** v 2. pádě čísla množného ženského
- C.** v 1. pádě čísla jednotného mužského
- D.** v 2. pádě čísla množného mužského

(1 bod)

Úlohy s výběrem z více odpovědí

V následujících úlohách je správná jen **jedna** z odpovědí.
Správnou odpověď musíte označit znakem X na listu na odpovědi.
Správná odpověď přináší jeden bod.

41. Které žánry rozlišujeme v rámci epiky?

- A. bajka, drama, romance
- B. epos, román, povídka
- C. óda, romance, novela
- D. tragédie, komedie, drama

(1 bod)

42. Jak se nazývá rým *aa bb*?

- A. obkročný
- B. postupný
- C. přerývaný
- D. sdružený

(1 bod)

43. Do jakého literárního druhu patří balada?

- A. drama
- B. epika
- C. lyrika
- D. tragédie

(1 bod)

44. Co označuje cizí slovo *eufemismus*?

- A. opakování stejných slov na začátku veršů
- B. stupňování významu
- C. zjemnění
- D. zveličení

(1 bod)

45. Jaký trop se objevuje ve spojení *černé světlo*?

- A. metafora
- B. oxymóron
- C. perifráze
- D. personifikace

(1 bod)

46. Který z následujících spisovatelů psal i pro děti?

- A. Jaroslav Hašek
- B. Jaroslav Seifert
- C. Karel Čapek
- D. Milan Kundera

(1 bod)

47. Které z následujících děl napsal spisovatel Jan Neruda?

- A. *Nejlepší české povídky*
- B. *Povídky*
- C. *Povídky malostranské*
- D. *Povídky z jedné a druhé kapsy*

(1 bod)

48. Které z následujících děl **nenapsal** spisovatel Michael Viewegh?

- A. *Báječná léta pod psa*
- B. *Směšné lásky*
- C. *Vybíjená*
- D. *Výchova dívek v Čechách*

(1 bod)

49. Kdo je autorem díla *Žert*?

- A. Bohumil Hrabal
- B. Ludvík Vaculík
- C. Milan Kundera
- D. Ota Pavel

(1 bod)

50. Do jakého literárního žánru patří dílo Karla Jaromíra Erbena *Kytice*?

- A. balada
- B. óda
- C. romance
- D. žalm

(1 bod)

Prázdná stránka

Prázdná stránka

Prázdná stránka

Prázdná stránka